במדינה

העם

דגלים קרועים

האם הוריד רפאל איתן את הדגל השחור מעל פעולות בתי־חוקיות?

שתי הידיעות באו בסמיכות זו לזו:

מנכ"ל רשות־השידור הורה לגרוז תסריט לסרט על פרשת כפר־קאסם, שנועד להקרנה במלאת 25 לאותו טבח נורא, שאירע ב־29 באוקטובר, 1956, בפרוס מילחמת־סיני.

במחנה־פליטים לייד בית־לחם נורה למוות בגבו צעיר ערבי, שנחשד ביידוי אבנים במישמר של צה"ל. שלטונות צה"ל מיהרו להצדיק את המעשה המחפיר, עוד בטרם החלה חקירה.

החובה שלא ליציית. כפר־קאסם היתה לא רק סימן־דרך לי־הידרדרות שאליה עלול להגיע אדם ישראלי. היא היתה גם סימן־דרך להתעלות המישפט הישראלי ושל צה"ל.

על כף אחת של המאזניים הי־תה מונחת הפעולה עצמה — טבח אכזרי בנוסח האיינזאץ־קומאנדו של הס"ס הנאצי. גברים, נשים וילדים הועמדו בשורה ונקצרו בדם קר במקלעים. אשמתם היחי־דה: הם חזרו מעבודתם בשדה ל־כפרם, אחרי שנכנס לתוקפו עו־צר, שהם כלל לא ידעו על קיומו.

על הכף השניה מונחת התגובה של החברה הישראלית. אחרי ש־דעת־הקהל הטובה התקוממה נגד המעשה המחפיר, נאלץ דויד בן־גוריון לפרסמו, לגנותו ולהחליט על העמדת האשמים לדין. הכנ־סת קמה על רגליה. הורכב בית־מישפט צבאי מייוחד, בראשותו של השופט המחוזי (דאז), בנימין הלוי (כיום חבר־הכנסת מטעם ד"ש). בית־המישפט לא הסתפק בהטלת עונשים מרתיעים חמורים ביותר על האנשים שהורשעו (עד 17 שנות־מאסר), אלא גם קבע עקרון מישפטי: חייל חייב שלא לצוות לפקודות שמעליהם מתגופף "הדגל השחור של אי־החוקיות."

בתחתית התהום. כעבור 24 שנים וחצי, בימי שלום הלי־כוד, בא בית־מישפט צבאי אחר וקבע את ההיפך: חייל אשר ירה בדם קר באשה בדואית, שהחזי־קה בידה תינוקת, נדון ל־38 ימי מחבוש. הגימוק הרישמי של בית־המישפט לפסק־דין מועזע זה: גזר־דין חמור יותר עלול היה להרתיע את חיילי צה"ל מהפעלת נישקם.

בין שתי התפיסות רובצת תהום. בתחתית תהום זו נמצאות פרשות אפלות, כמו פרשת החגינה ש־העניק הרמטכ"ל, רפאל ("רפול") איתן, לפושע־המילחמה דניאל פינטו, המתחתן השבוע עם בתו של האלוף דני מט, שליט השטי־חים המוחזקים.

בממלכתו של מט אירעה השבוע ה"תקרית" של רצח הצעיר ליד בית־לחם. אין מעשה פחדני יותר מאשר לירות בגבו של אדם. כל חייל אמיתי היה מתבייש במעשה כזה. כל מפקד אמיתי היה מגנה מעשה כזה בשאט־נפש. אך בממ־לכתו של האלוף מט, תחת כנפיו של רב־אלוף איתן, הדגל השחור נקרע לגזרים. יחד עימו נקרע דגל מדינת־החוק — הדגל של מדינת־ישראל.

הממשלה

צמד־חמד של אלוהים

אלוהים אינו שומע תפיות של יהודים, אך שומע את פצצותיהם

שניים קמו השבוע בארצות־הברית להגן על מנחם בגין בפ־רשת ההפצצה של הכור הגרעיני העיראקי. שניהם היו משרתי אלו־הים: הרב הרפורמי מרדכי שינ־דלר והכומר פולוול, מנהיג תנו־עת "הרוב המוסרי".

שינדלר, מי שהיה העסקן מס' 1 במימסד היהודי האמריקאי (ב־תפקידו כיו"ר ועידת הנשיאים), ידוע כמי שמוכן לזחול על גחו־נו לפני כל שליט ישראלי. הדבר מובן מאליו, כי הקאריירה של כל עסקן יהודי בארצות־הברית תלו־יה בחסדי השגרירות הישראלית, הכפופה עתה למנחם בגין.

פולוול הוא אדם מסוג אחר. הוא נביא הימין הקיצוני־הקיצוני בארצות־הברית, מעין שילוב של "הרב" משה לוויגר ו"הרב" מאיר כהנא. אחד מחסידיו קבע לפני שנה כי "אלוהים אינו שר־מע תפילות של יהודים". עתה נראה כי אלהים, שאוזנו אינה כרוייה לתפילות של יהודים, שו־מע את פצצותיהם.

צמד־חמד זה — מלחך־הפינכה היהודי והאנטי־שמי הנוצרי — מייצגים עתה את שאירית האהדה שנותרה לישראל בעולם, אחרי שכימעט כל שותפי־השלום ואנשי־הקידמה בעולם המערבי, התומכים המסורתיים של ישראל והציונות, מתייחסים אליה עתה כאל "מדי־נה משוגעת".

הפעולה ליד בגדאד לא גרמה להתחלת התהליך הזה. אך נראה שהיא הביאה להשלמתו.

השור המשתולל. השבוע הוסיף מנחם בגין לעשות את ה־כל כדי להגביר את הדימוי הזה של ישראל כשור משתולל בח־נות־החרסינה הבינלאומית.

הוא התנפל בשצף־קצף על שר־הביטחון האמריקאי, כספר וייב־ברגר, והכריז שהוא "רשע". ב־עקיפין צירף אותו למבצעי השו־אה. יתכן כי שמו הגרמני של השר האמריקאי גירה את בלר־טות־השואה של ראש־הממשלה ה־ישראלי, שהטיח בפניו את האי־שום ששכח את גורלם של מיליון הילדים היהודיים באירופה.

היה משהו מגוחך בהעמדה זו של הדברים לפני השר האחראי לביטחונה של ארצות־הברית — מדינה שכל עריה הגדולות חשו־פות לטילים סובייטיים, בעלי ראשי־נפץ גרעיניים, העלולים ל־השמיד בכל רגע כחמישים מיל־יון ילדים אמריקאיים. הבעייה ה־גרעינית, שהיא חדשה לישראל (ראה הנדון), אינה חדשה כלל ל־ארצות־הברית.

אך ההתנפלות על וויינברגר אינה רק מגוחכת. היא גם הרת־סכנה. ראש ממשלת־ישראל הת־ערב במישרין בתהליכים פולי־טיים אמריקאיים. בהתקפתו קרא, למעשה, למישפט־לינץ' מטעם יהודי אמריקה על שר בכיר בארי־צם, כדי להרוס את הקאריירה ה־פוליטית שלו.

באותה התבטאות הילל בגין את אלכסנדר הייג, שר־החוץ השאפ־תני. הכל יודעים כי הייג שולח את ידו אל כתר־הנשיאות. למע־שה הבטיח לו בגין את עזרת יהו־די אמריקה בשאיפה זו, תמורת שירותו של הייג לישראל.

בכך הופך בגין את יהודי הער־לם לזרוע מבצעת של מדיניות ירושלים, כשם שהקומוניסטים ב־כל העולם הם זרוע מבצעת של המדיניות של מוסקווה.

"הצד הטראגי". מול ההש־תוללות המילולית של בגין ודב־ריי־ההתרפסות של אנשי הימין המסורתי בארצות־הברית, עמדו דיברי־האזהרה השקולים של ניו־יורק טיימס, הביטאון החשוב וה־פרו־ישראלי ביותר בעולם. במא־מר ראשי הזהיר את ידידי־ישראל המפוקפקים:

"אין עושים טובה לישראל כי־אשר מעריצים את העזתה הצב־אית, המאיימת להפוך תחליף ל־דיפלומטיה נועזת. הישרדות יש־ראל אינה זקוקה לאומץ־לב ול־הקרבה־עצמית בילבד. היא תלוייה גם במעמד איתן של ארצות־הברית במרחב, ובהוכחת צידקתה של ה־דיפלומטיה של סאדאת, שגם הוא נחשב פעם על־ידי הישראלים כ־,אי־רציונלי', כמו שאר שכניה.

"מצבה של ישראל רחוק מ־להיות נואש, כפי שטוען ראש־הממשלה בגין. ישראל אמיצה לא היתה מנצלת את תקופת עליונו־תה הצבאית לשם ערימת מיבצעי־ראווה, אלא לשם קבלת סיכונים רבים יותר למען ההסדר, תוך עי־דוד הפלסטינים לצעוד צעדי־שלום תמורת שטחים.

"מי שאהדתו ליישראל גורמת לו להצדיק את תביעתה למרחב־הגנה המתרחב בלי הרף, גוזר עליה בידוד ומצור לנצח. מחי־אות־הכפיים לרוח־הקרב של הממ־שלה הנוכחית מעודדות את הת־נוונותה הדיפלומטית.

"הצד הטראגי ביותר הוא שמי שנוהג כך גורם לסחף ביכולתה של ארצות־הברית לקיים את מחוייבותה כלפי ישראל — מחו־ייבת שהיא מוסרית בעיקרה, ו־שתהיה כזאת תמיד."

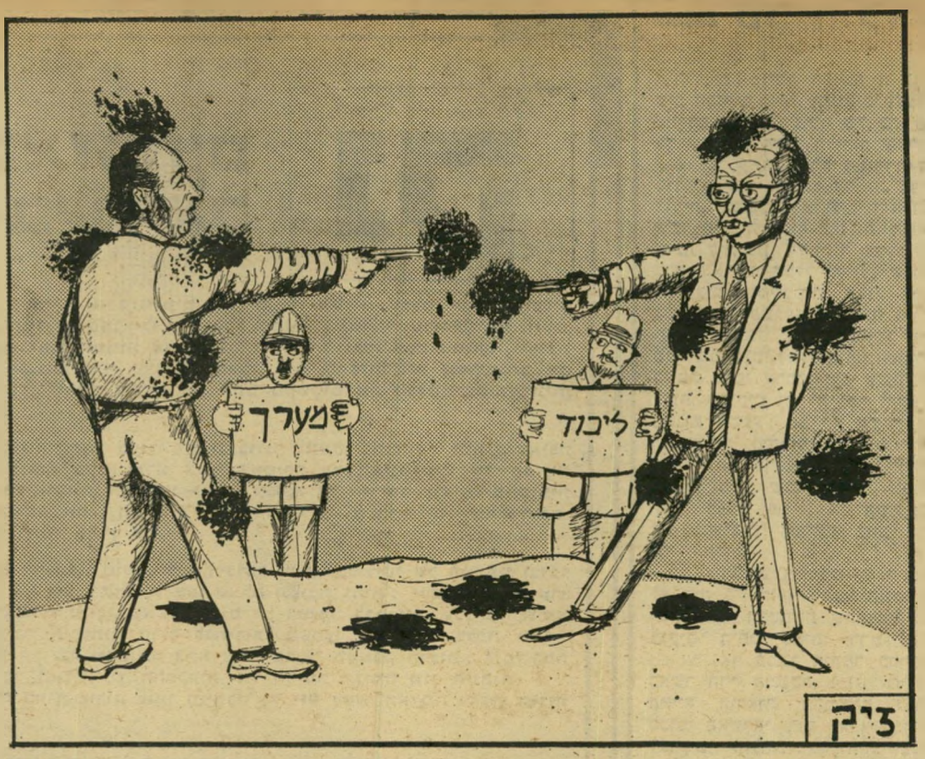

דו־קרב לאור שמש

תרבות

סופרים בלי כיסוי

בשבוע הספר העיברי גורפים המו"לים מיליוני שקלים ורק חלק זעום מסכום זה מגיע לסופרים, שאינם מסוגלים להתפרנס מכתיבתם

השבוע נפתח ברחבי־הארץ שבוע הספר העיברי. בדוכנים ב־כל הארץ יימכרו ספרים בעשרות מיליוני שקלים, ללא קבלות ול־לא קופות־רושמות, על־ידי אנשים שבחלקם אינם קשורים כלל ל־הוצאת־הספרים, ושאינם מבינים מהו ההבדל בין ספר־בישול וס־פר־שירה.

שבוע הספר, שבתחילתו נועד לקדם את הרגלי הקריאה של ה־קורא העיברי, תוך כדי מכירת ספרים בהנחות משמעותיות, הפך

סופר קניוק
„ללא לשון אין עם!"

מרכז העסקים של המו"לים הישר־ראליים, והעמיד בפינה את הסו־פר הישראלי.

„רוב מכירותי כחו"ל". ה־סופר הישראלי מקבל בדרך־כלל 10% כתמלוגים, מהמחיר הקטלו־גי של הספר. התשלום מחולק פעם, או לכל היותר פעמיים ב־

משורר אבידן
„השירה חיה ממני!"

חיים משירה," אומר אבידן. „אפ־שר להתפרנס מעיסוקים קרובים כמו קולנוע, תרגום, הופעות בפנ־קוראים, עבודה באוניברסיטה וכ־יוצא באלה. אני לא הייתי מוכ־לחיות אך ורק מכתיבה, משום שזה משעמם אותי ואין בזה שום פעילות גופנית.

„סיפרי־שירה בישראל מופצי־ב־1000 – עד 1500 עותקים בשנ־תיים־שלוש הראשונות שלאח־הופעת הספר, ממש כמו תפוצת של ספר שירה בכריכה קשה ב־צרפת ובארצות־הברית. רק ב־

(המשך בעמוד 4